

כש-2012 נפגשה עם תשע"ב ליד קברו של ר' יוסי בן חלפתא, מחבר "סדר עולם"

נכון שאנחנו חיים לפי ינואר ופברואר וכן הלאה, ויש מאתנו היודעים שחנוכה חל בכסלו ולא בדצמבר, והנה אנחנו מתחילים את 2012 כאשר לא מזמן חגגנו את תשע"ב, 5,772 שנים מבריאת העולם.

מבריאת העולם? רגע, העולם הרי נברא לפני חמישה מיליארדי שנים. מה פתאום 5,772 שנים? בלשון חכמינו אומר, ש"אין-ספור קולמוסין נשתברו ביישוב הסתירה". מי שאחראי ל-5,772 הוא לא אחר מאשר ר' יוסי בן חלפתא, שמצביעים על מקום קבורתו סמוך לכפר חנניה, בתפר שבין הגליל התחתון לגליל העליון, לא רחוק מהכפר רמה. יוסי בן חלפתא חי במאה השנייה לספירה, כלומר לפני כ-1,800 שנה, ימי מרד בר כוכבא ברומאים. הוא האיש שהוטל עליו לעשות סדר בכרונולוגיה שלנו, מפני שהיה ידוע בחכמתו, בענותותו ובחריפות שכלו. בכל מקום שנכתב בתלמוד ר' יוסי הכוונה היא אליו, ויש עליו רק מילים טובות, תופעה נדירה במחוזותינו.

נדקר למוות 300 דקירות והפך לאחד מעשרת הרוגי מלכות.

עמדתי ליד קברו בצומת חלפתא על כביש 85, שם נאסף אל חלפתא אביו ואל שמעון אחיו. הקבר, או ציון הקבר, חוסה בצל עץ אלון עתיק, אחד משישי העצים בארץ. איך יודעים? קוראים בספר המסעות של ר' משה באסולה (1522) שליד הקבר צומח אילן גדול, והנה לנו עדות בת 490 שנים. חלפתא נח כאן, אנחנו סופרים לפי הספירה שספר, מה שאומר שהוא עוד אתנו. ואיפה הרומאים הם, איפה?

האיסור והאיום כינס ר' יהודה בן בבא חמישה מתלמידיו כדי להסמיכם, כדי שלא ייפסק לימוד התורה מישראל. ר' יוסי היה בין חמשת התלמידים האלה, לצדם של ר' שמעון בר יוחאי, ר' מאיר בעל הנס, ר' יהודה בר עילאי ור' אלעזר בן שמוע. לרוע המזל, השב"כ של הרומאים גילה את דבר ההתכנסות האסורה. הם מיהרו אל מקום הסמיכה, בין אושה לשרפעס, אך איחרו מעט. ר' בן בבא פקד עליהם לברוח ולהציל את עצמם. אמרו לו: ומה יהא עליך? אמר להם: הריני מונח לפניכם כאבן שאין לה הופכין. הם ניצלו, והוא

הנה קטע משיטת החישוב שלו, המסתמכת על המקרא:

"אברהם אבינו היה, בשעה שנדבר עמו [האלוהים] בין הבתרים, בן עי' [70] שנה שנאמר (שמות י"ב, מ"א) ויהי מקץ שלושים שנה וארבע מאות שנה וגוי'. לאחר שנדבר עמו ירד לחרן ועשה שם חמש שנים שנאמר (בראשית י"ב, ד') ואברהם בן חמש שנים ושבעים שנה בצאתו מחרן. נמצא מן [דור] הפלגה ועד שיצא אברהם אבינו מחרן כ"ז [27] שנים הן, י"ב [12] שנה עבדו את כדרלעומר וי"ג [13] שנה מרדו ובארבע עשרה שנה בא כדרלעומר..."

וכך, כמו מנהל חשבונות דייקן, חישוב והוסיף והפחית וסיכם, כינס את הכול בספר (בכתב יד, כי הדפוס טרם הומצא) שנקרא "סדר עולם". את השנים סיכם עד ימיו, ואחריו המשיכו אחרים, וכך אנו מגיעים ל-5,772 שנים. יוסי בן חלפתא, שהיום בקושי שומעים עליו, היה מתלמידיו המובהקים וחברו של ר' עקיבא, היה מורה-מלמד של ר' יהודה הנשיא, המוכר בכינויו "רבי", חותם המשנה.

בימי גזרות אדריאנוס קיסר הרומאים, נאסר על היהודים להסמיך לרבנות, והעושה זאת התחייב בנפשו. למרות

